

περὶ αὐτῶν ὡς μέρους μικροῦ ἐκείνων, καὶ τὰ δίδει ἐξαιρετικὴν ἰσχὺν νόμου, ἀλλὰ δὲν τὰ θεωρεῖ ὡς ὅλον διακεκριμένον, οἷον κώδικα ὀλοσχερῆ· αἱ ὀλίγαι συνήθειαι εἶναι καὶ πρέπει νὰ λογίζωνται ὡς τόσα ἄρθρα ἐγγράφου νόμου, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν ὀλοκληρίαν τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας λαμβάνουν χώραν ὡς ἐλάχιστα μέρη, φέροντα φύσιν παραρτήματος.

Τοῦτο συμφέρει μάλιστα εἰς τὸ νὰ ἐξασθενήσῃ τὸ βάρος τῶν ἐθίμων, διότι οὕτω φαίνονται ψιλὴ ἐξαίρεσις καὶ δὲν γίνονται ἀντικείμενον χωριστοῦ ἄρθρου νόμου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τέλος τὸ θάρρος ὅχι νὰ δώσῃ γνώμην, ἀλλὰ νὰ καθυποβάλλῃ εὐσεβάστως ὡς ἀπλήν παρατήρησιν τὰ ἑξῆς:

1. Εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ σχεδίου ἤθελεν εἶσθαι ἴσως προτιμότερον νὰ δοθῇ ἡ ἰσχὺς ὅχι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀλλ' εἰς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς νόμους, διότι ἐκείνη δὲν ἀνεγνωρίσθη ποτὲ ὡς κώδικε ἰσχύων, ἀλλ' ὡς εὐχρηστον ἔργον νομοδιδασκάλου, ἢ συνοπτικὴ συλλογὴ τῶν νόμων τούτων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη ἐν καιρῷ ἡ τακτικὴ ἰσχὺς ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν ἐξουσίαν. Καὶ αὐταὶ αἱ νομοθετικαὶ ἀρχαὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔδωκαν ποτὲ τὴν ἰσχὺν ταύτην εἰς τὴν Ἐξάβιβλον, ἀλλὰ πάντοτε εἰς τοὺς νόμους τῶν αὐτοκρατόρων. Πρῶτον τὸ ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου 1928 ψήφισμα ἀναφέρει εἰς τὸ 36 ἄρθρον τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν δίδει τὴν ἰσχὺν εἰς αὐτήν, ὡς κώδικα, ἀλλ' εἰς τοὺς νόμους ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὴν θεωρεῖ ὡς συλλογὴν πρόχειρον καὶ εὐπόριστον. Ἰδοὺ τί λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο «τὰ δικαστήρια ἀπολαύσαντες εἰς μὲν τὰ πολιτικὰ τοὺς νόμους τῶν αὐτοκρατόρων, τοὺς περιεχομένους εἰς τὴν πρόχειρον Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ τὸν τῆς Γαλλίας ἐμπορικὸν κώδικα».

2. Ἐπειδὴ ἄλλο νεώτερον ψήφισμα ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1830 εἰς τὸ 148 ἄρθρον ἀφαίρεσε τῆς Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου τὴν νομικὴν ἰσχὺν, καὶ τῆς ἀπένευμε μόνον συμβουλευτικὴν ἰσχύος, διὰ τοῦτο ἴσως εἶναι εἰλόγησις τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ σχεδίου νὰ φερῇ, ὅτι οἱ αὐτοκρατορικοὶ νόμοι, οἱ περιεχόμενοι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου θέλουν ἔχει ἰσχὺν, ἀντὶ τῆς φράσεως «θέλουν ἐξακολουθεῖν νὰ ἔχουν ἰσχὺν», διότι τὸ τελευταῖον ψήφισμα διέκοψε πλέον τὴν ἐξακολούθησιν.

Ἐπειδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνόμισε χρήσιμον τὴν συγχωνεύσιν τῶν δύο ἄρθρων τοῦ σχεδίου εἰς ἓν μόνον, λαμβάνει τὸ θάρρος νὰ ἐκθέσῃ τὴν σύνταξιν τούτου ὀλοκληροῦ, ὁποῖαν τὴν ἐννοεῖ, καὶ τὴν καθυποβάλλει εἰς τὴν κρίσιν τῆς Γραμματείας· εἶναι δὲ ἡ ἑξῆς: «Οἱ πολιτικοὶ νόμοι τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων οἱ περιεχόμενοι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου θέλουν ἰσχύει, μεχρισὸν δημοσιευθῇ ὁ πολιτικὸς κώδικε, τοῦ ὁποῖου τὴν σύνταξιν διετάξαμεν.

«Τὰ ἔθιμα ὅμως ὅσα πολυχρόνιος καὶ ἀδιάκοπος συνήθεια ἢ ἀποφάσεις δικαστικαὶ καθιέρωσαν, ὑπερισχύουν ὅπου ἐπεκράτησαν.»

Ἐν Ἀθήναις 1835.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς
Χ. ΚΛΟΝΑΡΗΣ»

928

1830-1839. Πληρεξούσιο. Ρεντίνα (Καρδίτσα).

Β. Σπανός, «Πέντε ανέκδοτα ἐγγράφα της χήρας του Ρεντινιώτη προεστού Δημητρίου Γ. Τσολάκογλου για το τσιφλίκι της στην Φθιώτιδα 1838-1839», *Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιο* 37 (2000), σ. 357-366, αρ. 1-4.